

Kommunstyrelsen

Remiss - Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa

Yttrande till Region Stockholm

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår att kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande enligt bilaga 5 till tjänsteskrivelse daterad den 18 maj 2021.

Sammanfattning

Region Stockholm har remitterat ”Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa” till Nacka kommun. Strategins målbild är att Region Stockholms nämnder och bolag ska erbjuda bästa möjliga samt jämlika förutsättningar för att barn, unga, vuxna och äldre i Stockholmsregionen ska kunna upprätthålla och utveckla sin psykiska hälsa och sitt välbefinnande i olika vardagsmiljöer. Strategin vilar på Region Stockholms gemensamma värderingar och står i nära samspel med relevanta styrande dokument.

Ärendet

Ärendets beredning

I Region Stockholms budget för åren 2019-2021 har uppdraget om utveckling av en ny strategi för psykisk hälsa successivt tydliggjorts. Budgetbesluten har klargjort strategins regionala perspektiv och huvudinriktningarna: främja psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande samt förebygga psykisk ohälsa.

Region Stockholm har remitterat ”Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa” till Nacka kommun. Region Stockholm önskar synpunkter på strategin inför beslut i regionfullmäktige. Strategin avses att beslutas vid regionfullmäktiges sammanträde den 16 november 2021. Socialnämnden och äldrenämnden har lämnat synpunkter över förslaget på strategin vilket redogörs för i tjänsteskrivelsen tillsammans med stadsledningskontorets samlade bedömning.

Strategin i korthet

Strategins målbild är att Region Stockholms nämnder och bolag ska erbjuda bästa möjliga samt jämlika förutsättningar för att barn, unga, vuxna och äldre i Stockholmsregionen ska kunna upprätthålla och utveckla sin psykiska hälsa och sitt välbefinnande i olika vardagsmiljöer. Strategin vilar på Region Stockholms gemensamma värderingar och står i nära samspel med relevanta styrande dokument. Genom att målbilden uppnås ges samtidigt bästa möjliga förutsättningar för nämnder och bolag att uppnå många viktiga mål. Det stärker möjligheten att förverkliga:

Region Stockholms vision om “en attraktiv hållbar och växande Stockholmsregion med frihet för invånarna att själva forma sina liv och fatta avgörande beslut” och Stockholmsregionens gemensamma vision om att bli “Europas mest attraktiva region” (Regional Utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF5 2050)

Den regionövergripande strategin består av två huvudinriktningar, en för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande och den andra för att förebygga psykisk ohälsa. Målbilden är att Region Stockholms nämnder och bolag ska erbjuda bästa möjliga samt jämlika förutsättningar för barn, unga, vuxna och äldre i Stockholmsregionen att kunna upprätthålla och utveckla sin psykiska hälsa i olika vardagsmiljöer. Till exempel i hemmet, sin boende- och livsmiljö, inom utbildningsmiljöer, på arbetsplatser, i digital miljö och i hälso- och sjukvården. Genom att bidra till utveckling av psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande stärker Region Stockholms nämnder och bolag möjligheterna att uppnå sina egna verksamhetsmål, samtidigt som växtkraften hos alla som bor, verkar eller vistas i Stockholmsregionen stärks.

För att främja psykisk hälsa och välbefinnande samt förebygga psykisk ohälsa rekommenderar strategin att regionens nämnder och bolag använder olika tillvägagångssätt utifrån de olika uppdrag och mål de har. Det handlar om att erbjuda barn, unga, vuxna och äldre goda och jämlika förutsättningar för att utveckla psykologiska och sociala förmågor som bidrar till psykisk hälsa och välbefinnande. Mål kan uppnås genom att arbeta utifrån strategin på en individnivå, vardagsnivå, i närsamhälle eller på styrande nivå.

Strategins angreppssätt är att alla nämnder och bolag inom Region Stockholm ska integrera strategin i alla relevanta beslut. Den föreslagna strategin bygger på att även andra aktörer, till exempel kommuner och civilsamhällsorganisationer, tar aktiv del i arbetet med gemensamt ansvar för att främja invånarnas psykiska hälsa och välbefinnande. Etablerade samverkansformer med kommuner, idéburen sektor och näringsliv beskrivs ska användas och nya former ska utvecklas. Samverkan ska ske på olika nivåer. Dels på individnivå, men även i vardagsmiljö, i närsamhälle och styrande nivå. I strategin framgår ej om eller på vilket sätt strategin kommer att följas upp.

Synpunkter på strategin

Nedan följer socialnämndens och äldrenämndens synpunkter på strategin tillsammans med stadsledningskontorets samlade bedömning och förslag på yttrande över remissen. Utifrån

att socialnämnden och äldrenämnden lämnat liknande synpunkter har dessa sammanfattats nedan.

Socialnämnden och äldrenämndens synpunkter

På individnivå

Socialnämnden och äldrenämnden ser det som positivt med samverkan mellan kommun och region på individnivå när den enskilde har behov av insatser från både socialtjänsten och hälso- och sjukvården. Det anses vara positivt för den enskildes delaktighet över planeringen samt för att kunna säkerställa att den enskilde får sina behov tillgodosedda utifrån ett helhetsperspektiv.

Vardagsnivå

I strategin beskrivs att Region Stockholms nämnder och bolag i vissa fall har ansvar för olika miljöer, tex arbetsmiljöer, hälso- och sjukvårdsmiljöer, utbildningsmiljöer och då säkerställa en hälsofrämjande miljö för psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande. Det framgår vidare att andra aktörer som ansvarar för vardagsmiljöer i länet kan efterfråga sakkunskaps- och utvecklingsstödande insatser från regionens nämnder och bolag för att möjliggöra att vardagsmiljön utvecklas i linje med strategins målbild. Socialnämnden och äldrenämnden ser det som positivt att kommuner kan erbjudas hjälp men önskar samtidigt förtydligande i vilka fall det kan erbjudas och av vem.

Närsamhälle

Utifrån ett närsamhällesperspektiv är socialnämnden öppen för dialog och ser möjligheter till mer samverkan mellan kommun, region och civilsamhälle. En utökad samverkan med exempelvis brukarorganisationer skulle vara positiv på lokal nivå för att komplettera andra kunskapskällor samt ge personer med psykiska funktionsnedsättningar ett ökat inflytande.

Styrande nivå

Kommun och region har en etablerad överenskommelse som avser samverkan för personer med psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning. Socialnämnden och äldrenämnden anser att samverkan på styrande nivå är av betydelse för att samarbetet kring enskilda individer ska fungera. Socialnämnden och äldrenämnden välkomnar en utökad samverkan med regionen för att främja psykisk hälsa. De etablerade formerna för samverkan upplevs i dag vara givande, men genomförs i för liten skala. Det finns önskemål från kommunens sida att vidareutveckla samverkan kring gemensamma frågor och utvecklingsarbete. För den specifika målgruppen som har behov av stöd och hjälp från kommun och region skulle socialnämnden och äldrenämnden önska än mer konkreta åtgärder i strategin för att stödja målgruppen på bästa sätt.

Socialnämnden och äldrenämnden är positiva till strategins angreppssätt där Region Stockholms nämnder och bolag ska integrera strategin i alla relevanta beslut inom deras uppdrag. Det är särskilt positivt att konsekvensanalyser ska genomföras i berednings- och beslutsprocesser i samband med större projekt och reformer, så att förutsättningar för att

utveckla befolkningens psykiska hälsa och välbefinnande systematiskt stärks. För att stödja dessa processer föreslår strategin att ett helhetsperspektiv ska beaktas, vilket kräver samverkan med bland annat kommuner. Det är ej specificerat i vilken omfattning kommunerna anses vara en samverkanspart. Socialnämnden och äldrenämnden är positiva till att etablerade samverkansformer på styrande nivå ska användas, men även öppen för att nya former ska utvecklas, för att på bästa sätt stödja kommunens medborgare.

Strategin inkluderar hela livsförloppet

Psykisk ohälsa är ett stort samhällsproblem som berör alla åldersgrupper. Socialnämnden och äldrenämnden ser positivt på att strategin återkommande nämner både barn, unga, vuxna och äldre och att hela livsförloppet inkluderas.

Strategins koppling till kommunens ansvar

Äldrenämnden anger även att arbetet för att främja psykisk hälsa och välbefinnande samt förebygga psykisk ohälsa är en viktig fråga för äldrenämnden. Äldrenämnden anser att det är positivt att en strategi för att främja arbetet har tagits fram inom Region Stockholm, och är positivt inställd till förslagen i strategin samt till att fortsatt samverka med regionen kring dessa frågor.

Stadsledningskontorets samlade bedömning och förslag på yttrande

Stadsledningskontoret instämmer i socialnämndens och äldrenämndens synpunkter över strategin. I likhet med vad äldrenämnden särskilt anger är arbetet med att främja psykisk hälsa och välbefinnande samt förebygga psykisk ohälsa en angelägen fråga.

Stadsledningskontoret välkomnar därför att Region Stockholm främjar detta viktiga arbete så att regionen tillsammans med kommunerna kan samverka och arbeta framgångsrikt för att minska psykisk ohälsa för såväl barn, unga, vuxna och äldre. Detta kan ske genom redan etablerade samverkansformer men även genom att nya samverkansformer utvecklas för att på bästa sätt stödja kommunens medborgare.

Ekonomiska konsekvenser

Av det hälso- och sjukvårdsnämndens tjänsteutlåtande (se bilaga 2) framgår att aktiviteter som genomförs inom strategin ska finansieras inom ordinarie budget hos aktuella nämnder och bolag. Utvecklingen ska ge positiva verksamhetsmässiga konsekvenser, säkerställa långsiktig ekonomisk uthållighet och förbättra måluppfyllelse inom nämnders och bolags uppdrag. För att möjliggöra stödjande åtgärder för Region Stockholms implementering av strategin avsätts erforderliga medel till exempel från statsbidrag för psykisk hälsa, så att strategin ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt. Nytt och ändamålsenlig utformning av de stödjande åtgärderna kommer att utvärderas och utvecklas löpande.

Konsekvenser för barn

Den strategi som Regions Stockholm föreslår antas ge positiva konsekvenser för bland annat barn. Strategins målbild är att Region Stockholms nämnder och bolag ska erbjuda bästa möjliga samt jämlika förutsättningar för att barn, unga, vuxna och äldre i Stockholmsregionen ska kunna upprätthålla och utveckla sin psykiska hälsa och sitt välbefinnande i olika vardagsmiljöer. Strategin utgår från psykisk hälsa och psykiskt välbefinnande som centrala delar av barn och ungas, vuxnas och äldres humankapital (från kunskaper, färdigheter, utbildning, talanger, kompetenser och hälsa till produktionsförmåga). Fokus för strategin ligger på barn, unga, vuxna och äldre och deras olika vardagsmiljöer (t.ex. hem-, bostads-, utbildnings-, studie-, arbets-, kollektivtrafik-, närsamhälles- och digitala miljöer). Strategins gemensamma utgångspunkter är mänskliga rättigheter - och därmed även barns rättigheter - samt att insatserna ska erbjudas alla människor, proportionellt utifrån deras behov och olika förutsättningar. Insatserna ska samskapas med bland annat barn och unga och vila på vetenskaplig grund.

Bilagor

1. Strategi ”Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa 2022-2030”
2. Tjänsteutlåtande ”Strategi för främjande av psykisk hälsa och välbefinnande samt förebyggande av psykisk ohälsa”, Region Stockholm.
3. Protokollsutdrag från socialnämnden (inklusive tjänsteskrivelse)
4. Protokollsutdrag från äldrenämnden (inklusive tjänsteskrivelse)
5. Förslag på yttrande

Hans-Otto Halvorsen
Stöd- och servicedirektör
Stadsledningskontoret

Anneli Sagnérius
Kommunjurist
Juridik- och kanslienheten